

ADI: SOYADI: SINIFI: NO:	2024-2025 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 8.SINIF KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ MİDYAT TOKİ ORTAOKULU 2. DÖNEM 1.YAZILI SINAVI	PUAN:
-----------------------------------	---	-------

1) Türk ve dünya tarihinin en büyük gezgini (seyyah) ve en büyük seyahat kitabı olan Seyahatname kitabının yazarı olan bu gezginimiz, 25 Mart 1611'de İstanbul'da doğmuştur. Seyahatleri yaklaşık 51 yıl sürmüştür. Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisindeki üç kıta, yedi iklim, on sekiz devlet ve yaklaşık yirmi beş milyon kilometre karelik bir coğrafyada dolaşarak hazırladığı Seyahatname adlı eseri Türk ve dünya kültürüne miras bırakmıştır. Sözü edilen gezginimiz kimdir? (5 puan)

- A) Mevlana   B) Evliya Çelebi   C) Kâtip Çelebi   D) Yunus Emre

2. Türk-Amerikalı doktor, akademisyen, biyokimyager ve moleküler biyologdur. 2015 yılında, DNA onarımına ilişkin çalışmaları nedeniyle Nobel Kimya Ödülü'ne layık görülmüştür. 1946 tarihinde Mardin'in Savur ilçesinde doğmuş 1997 yılından beri ABD'deki Kuzey Karolina Üniversitesi'nde görev yapmaktadır. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 puan)

- A) Mevlana   B) Oktay Sinanoğlu   C) Aziz Sancar   D) Orhan Pamuk

3. Cizre ve Diyarbakır bölgesinde yaşamış olan ve dünya literatüründe de çok önemli bir yere sahip olan bu bilim insanı, yaklaşık 50 mekanik cihazı ve bunların nasıl inşa edileceğine dair talimatları tanımlamıştır. Bunlar arasında daha çok "filli su saati" icadıyla tanınmaktadır. Siberetik alanının en büyük dâhisi olarak kabul edilen, fizikçi, robot ve matris ustası Cizre'de doğup yine orada ölmüştür. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 p)

- A) Cezeri   B) Harezmi   C) Biruni   D) Farabi

4. 980-1037 yılları arasında bugünkü Özbekistan sınırlarında yaşamış olan bu bilim adamımız tıp alanında mikrobun varlığını keşfetmiş olup, 150'den fazla eser bırakmıştır. Bunlardan 17 tanesi tıp ile alakalıdır. Tıp Kanunu kitabı 1.000.000 kelimelik bir tıp ansiklopedisidir. Bu kitaplar tüm dünyada ders kitabı olarak okutulmuştur. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 puan)

- A) İbni Haldun   B) İbni Sina   C) Gazali   D) Farabi

5. Timur İmparatorluğu'nun 4. sultanı Türk matematikçi ve astronomi bilgini olan bu bilim adamı Semerkant'a bir rasathane kurmuştur. Rasathanede bir oda yaptırarak tüm duvar ve tavanları gök cisimlerinin manzaralarıyla ve resimleriyle süsletmiştir. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 puan)

- A) Ali Kuşçu   B) Biruni   C) Hazerfan Ahmet Çelebi   D) Uluğ Bey

6. Destan, hikâye ve masal anlatımlarında yüceltilmiş, toplum hayatında önemli bir yeri olan efsanevi bir kişidir. 6 ve 7. yüzyıllarda yaşamış Köktürkler Dönemi'nde Oğuzlar zamanında yaşadığı düşünülen bir Türk bilgesidir. Türk töresini iyi bilen, hükümdarlara ve halka yol gösteren, öğütler veren bilge bir kişidir. Sözü edilen efsanevi halk kahramanımız kimdir? (5 puan)

- A) Nasreddin Hoca B) Keloğlan C) Dede Korkut D) Yunus Emre

7. İran'da doğmuştur. Anadolu'nun Türkleşmesinde etkili olan ve Osmanlıların genişlemesini sağlayan bir meslek teşkilatı olan Ahilik Teşkilatının kurucusudur. Sözü edilen ilim adamımız kimdir? (5 puan)

- A) Hacı Bektaş Veli B) Ahi Evran C) Kâtip Çelebi D) Yunus Emre

8. Türk edebiyatı ve düşünce hayatında “vatan ve hürriyet şairi” olarak tanınan bu şairimiz, 1840'ta Tekirdağ'da dünyaya gelmiştir. Tiyatro, edebiyat, tarih ve siyaset gibi birçok alanda eser kaleme almıştır. Fikirleri ve eserleriyle kültür tarihimizde derin izler bırakmış, Mustafa Kemal Atatürk'ün duygu ve düşünce yapısının şekillenmesinde etkili olmuştur. Sözü edilen şairimiz kimdir? (5 puan)

- A) Tevfik Fikret B) Ziya Gökalp C) Namık Kemal D) M. Akif Ersoy

9. Cebir biliminin kurucusu olan bu bilim adamımız matematik, astronomi ve coğrafya alanlarında yaptığı çalışmalarla da adını duyurmuştur. Bu bilim dallarının gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Matematikte sıfırı bulmuştur. Dünyanın gelmiş geçmiş en büyük matematikçilerinin başında gelir. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 puan)

- A) Harezmi B) Cezeri C) Biruni D) Gazali

10. 30 Eylül 1207 yılında bugünkü Afganistan sınırları içinde bulunan Belh şehrinde dünyaya gelmiştir.

Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol.
Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.
Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol.
Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol.
Tevazu ve alçak gönüllükte toprak gibi ol.
Hoşgörülükte deniz gibi ol.
Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol.

Gibi öğütleri ile tüm dünyada tanınan ve Mesnevi adlı eseri ile ünlü ilim insanımız kimdir? (5 puan)

- A) Mevlana B) Evliya Çelebi C) İbni Sina D) Yunus Emre

11. 1474-1525 yılları arasında Fatih Sultan Mehmet zamanında yaşayan bu bilim adamımız Astronomi ve Matematik dâhisi olarak bilinir. Özbekistan sınırları arasında kalan Semerkant'ta doğmuştur. Fatih Sultan Mehmet zamanında İstanbul'a gelmiş ve Uluğ Bey Rasathanesi'nde çalışmıştır. Ayasofya'da dersler vermiştir. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 puan)

A) Mimar Sinan

B) Ali Kuşçu

C) Uluğ Bey

D) Biruni

12. Yaşadığı çağdan 200 sene sonra bilinmeye başlamıştır. Matematik, Botanik, Tıp, Felsefe, Mantık ve Musiki alanında eserler vermiştir. Büyük İslam âlimi, hekim, filozof olarak tanınmıştır. Fizik alanında ses konusunda araştırmalar yapmış; ud ve kanun gibi musiki aletlerini bulmuştur. Kendinden sonra gelen hem Müslüman hem de batılı ilim adamlarına yol göstermiş; günümüzde öğrenci değişim hareketlerinden birine adı verilmiştir. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 puan)

A) İbni Haldun

B) İbni Sina

C) Gazali

D) Farabi

**13. Ben yürürüm yâre yâre
Aşk boyadı beni kana
Ne âkilem ne divane
Gel gör beni aşk neyledi.**

**Ben Yunus biçareyim
Baştan ayağa yâreyim
Dost elinde avareyim
Gel gör beni aşk neyledi**

**Yanda verilen dizeleri birçok şarkıya
beste olmuş Türk şiirinin öncü ismi
kimdir? (5 PUAN)**

A) Nasreddin Hoca

B) Dede Korkut

C) Mevlana

D) Yunus Emre

14. Kanuni devrinin en büyük mimarıdır. Osmanlı İmparatorluğu'nun gelmiş geçmiş bilinen en büyük mimarlarından. 1489-1588 yılları arasında yaşamıştır. 99 yıllık hayatında 350'ye yakın eser yapmış; bunlardan 84'ü cami 52'si mescit, 57'si medrese, 35'i küçük saray, 20'si kervansaray vb. onu anlatmakla bitiremeyiz. Selimiye Cami en ünlü eseridir. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 PUAN)

A) Mimar Sinan

B) Ali Kuşçu

C) Mimar Kemaleddin

D) Biruni

15. Büyük Selçuklu Döneminde yaşamış olup İslam'ın Altın Çağında İslam felsefesinin en büyük öğretmen ve âlimlerinden biridir. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 P)

A) İbni Haldun

B) İbni Sina

C) Gazali

D) Farabi

16.Karahanlılar Döneminde 1008 yılında günümüzde Kırgızistan sınırları içerisinde bulunan Barsgan şehrinde doğmuştur. Dönemin kültür merkezi olan Kaşgar şehrinde yetişmiş olması bu büyük dil bilgininin “Kaşgarlı” adıyla anılmasını sağlamıştır. Türk dünyasının ilk lügati (sözlük) olarak kabul edilen “Dîvân Lûgat-it-Türk” isimli eseri hazırlamıştır. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 puan)

A) Yusuf Has Hacıp

B) Kaşgarlı Mahmut

C) Ahmet Yesevi

D) Biruni

17.Asıl adı Mustafa’dır. Doğum tarihi kesin olmamakla birlikte 1640 yılında İstanbul’da doğduğu düşünülmektedir. Geleneksel Türk müziğinin en büyük bestekârlarından biri olan Buhurizade Mustafa Türk müziğine yeni form, yapı ve besteler kazandırarak Türk musikisinin zenginliğini artırmıştır.

1712 yılında İstanbul’da vefat etmiştir. 2012 yılı UNESCO tarafından Buhurizade Mustafa Efendi’yi anma yılı olarak ilan edilmiştir. Günümüzde kullandığımız 100 TL paramızın arkasında onun resmi bulunmaktadır. Sözü edilen müzisyenimiz kimdir? (10 puan)

A) Mimar Kemaleddin

B) İttri

C) Mevlana

D) Cahit Arf

18.Modern tarih yazımının, sosyolojinin ve ekonomi biliminin öncülerinden kabul edilen 14. yüzyıl düşünürü, devlet adamı ve tarihçisidir. Ayrıca İslam âleminde özgür ekonomi ilkelerini kitaplarında bulunduran ilk Müslüman düşünür. Köklü bir aileden geldiği için iyi bir eğitim aldı. Sosyolojinin kurucusu olarak kabul edilir? İstanbul Başakşehirdeki bir üniversitemize onun adı verilmiştir. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 puan)

A) İbni Haldun

B) İbni Sina

C) Gazali

D) Farabi

19.Gazneliler döneminde yaşayan bu bilim adamımız Hint Tarihi, Yıldızlar İlmine Giriş, Eczacılık Kitabı. Pi sayısı ve Trigonometri üzerine araştırmaları ile ün yapmıştır. Gazneli Mahmut kendisine “sarayımın en değerli hazinesi “ diyerek ona büyük değer vermiştir. Tarihçi, Botanikçi, Eczacılık Uzmanı, Jeolog, Şair, Matematikçi, Coğrafyacı olarak çok yönlü çalışmış olan bir bilim adamıdır. İlk kitabını 17 yaşında yazmıştır. Paralel ve meridyenleri hesaplamıştır. Sözü edilen bilim adamımız kimdir? (5 puan)

A) Gazali

B) Kaşgarlı Mahmut

C) Ahmet Yesevi

D) Biruni

SORULARIN PUAN DEĞERİ YANLARINDA BELİRTİLMİŞTİR.

Başarılar.

SEDAT GÖNENÇ (SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ)